HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שהפרישו מעות לקיניהם רצה להביא בהן חטאת בהמה יביא עולת בהמה יביא מת אוהיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה תנא נזיר וחייבי קינין דדמו ליה ולאפוקי מהא אדתניא במי שהיה מחוייב חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת בהמה לא יביא עולת בהמה לא יביא מת והיו לו מעות סתומים ילכו לים המלח אמר רב אשי הא דאמרת מפורשין לא לא תימא דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי ואלו לשלמי אלא אפי' אמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי מפורשין הן ואיכא דאמרי אמר רב אשי גלא תימא עד דאמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי אלא אפילו אמר אלו לחובתי הרי הן כמפורשין אמר רבא הא דאמרן מעות סתומין יפלו לנדבה אם נפלה דמי חטאת מביניהן הרי הן כמפורשין

תניא

שהפרישו מעות לקיניהן. ואח"כ העשירו א]כגון מצורע אם חייבי חטאת ועולה הן אם רצה להוסיף עליהן ולהביא (א) מהן חטאת בהמה יביא: **מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה.** ואין חוששין לדמי חטאת שבהן ב]: **תנא נזיר וחייבי קינין דדמו ליה.** דנזיר ב) טמא מביא קינין והואיל דקי"ל גבי נזיר טמא הכי אמרי' נמי לגבי נזיר טהור שאם מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה: **ולאפוקי מהא דתניא מי שהיה מחוייב חטאת ואמר הרי עלי** ג]**עולה לנדבה והפריש מעות ואמר אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת בהמה לא יביא.** לפי שיש לומר שמא שם עולה חל עליהן ולהביא עולת בהמה אי אפשר שמא לשם חטאת הפריש אותן המעות ולית להו תקנה וקמ"ל דהכי הוא גבי נזיר ודדמי ליה דחייב בחטאת ובעולה בבת אחת דהתם הוא דאמר הלכה דיפלו לנדבה אבל כל היכא דלא נתחייב בחטאת ובעולה ד] על מעשה אחד לא אמרי' הכי אלא ילכו לים המלח: ע"א **מי שהיה מחוייב חטאת.** דהיינו יולדת עשירה דמביאה חטאת עוף ולא עולת העוף ואמרה הרי עלי עולת העוף והפרישה מעות ואמרה אלו לחובתי רצתה להוסיף ולהביא חטאת בהמה לא תביא דהא אינה מחוייבת חטאת בהמה רצתה להביא עולת בהמה לא תביא שהיא לא נדרה אלא עולת העוף מת כלומר מתה והיו לה מעות סתומים ילכו לים המלח משום דאיכא למימר ה]שמא לשם חטאת בלבד הפרישתן שהרי לא הוקבעו כולן ביחד לחטאת העוף ולעולת העוף דעל חטאת העוף היה ו]החיוב בפני עצמו ועל עולת העוף היתה נדורה בפני עצמו (ב) דכמפורש דמי ז]והאי לאפוקי מהאי תנא דאמר ילכו לים המלח אבל גבי שאר חייבי קינין דחייבים להביא חטאת העוף ועולת העוף הואיל והוקבעו ביחד דעל שניהם נתחייבה בבת אחת הילכך כי מתה והיו לה מעות סתומין יפלו לנדבה דהויין סתומין מעליא: **אמר רב אשי הא דאמרי'.** גבי מעות שאם היו מפורשין דדמי חטאת ילכו לים המלח ודמי עולה יקרבו עולה כו' ח]לא תימא דלא הוו מפורשין ט]אי לאו דאמר אלו לחטאתי אלא אפילו [אמר] אלו לחובתי הרי אלו מפורשין ודמי חטאת ילכו לים המלח ודמי עולה יקרבו עולה וכו' והיכי דמי סתומים דאמר יפלו לנדבה כגון שהפרישן ביחד סתם ולא הוציא בשפתיו כלום: **אם נפלה דמי חטאת מביניהן.** אם נאבד או נפרד כשיעור דמי חטאת מביניהן: **הרי הן כמפורשין.** והשאר לא יפלו לנדבה אבל מביא בדמי חליין עולה ובדמי חליין שלמים בלא לחם:

תניא

מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה. אע"פ שדמי חטאת מעורבין בהן: **תני** נזיר וכל דדמי ליה. י"מ דהלכה כך נשנית נזיר וכל דדמי ליה. וא"ת במאי דמי לנזיר שמביאין1 על דבר אחד שני קרבנות כמו נזיר על נזירותו ויולדת ומצורע שמביאים גם הם על ד"א ב' קרבנות: **ולאפוקי** מהאי תנא. כלומר ר' יוחנן דקאמר הלכה היא בנזיר דמשמע בנזיר ולא דבר אחר לאפוקי מהאי תנא דתניא מי שמחוייב חטאת שאכל חלב ואמר הרי עלי עולה דהיינו נדבה והרי הוא מחוייב חטאת ועולה א] [וחטאת] לא2 [על] דבר אחד הן שהחטאת בא על החלב והעולה בנדר והפריש מעות ואמר (בשם)3 כשהפריש אלו לחובתי ומשמע לכל מה שהיה חייב לפיכך אם רצה להביא בכולן חטאת בהמה לא יביא עולת בהמה לא יביא מפני שהן מעורבין ואין לו תקנה עד שיביא ב' בהמות ויאמר כל מה שיש במעות אלו לקדושת חטאת יחול על בהמה זו4 וצ"ע דמאי שנא דלעיל גבי הפריש מעות רצה להביא חטאת בהן יביא עולה יביא ולא אמרינן דהפרשה היתה לשניהם דוקא אלא בידו להביא מכולן (אלא) או חטאת או עולה וכן לעיל כי מפריש מעות לנזירותו אמר מפני שראויין להביא בכולן שלמים ושמא י"ל כי אמר בלשון זה לחובתי משמע לכל מה שהוא חייב הילכך הפרשה היתה לשניהם ולא יוכל להביא בכולן אחד מהם אבל לנזירותו או לצרעתו משמע שפיר למקצת נזירותו או למקצת צרעתו ועוד יש לחלק היכא דהפריש לנזירותו או לצרעתו ב] וכל5 קרבנות נזיר ויולדת וצרעת בני חד בקתא ג (יוצאה) לכך יכול להביא מתחילה מכל דמי הקן פרידה אחת או חטאת או עולה הילכך כשהעשיר מביא מכולן או חטאת או עולה אבל הכא דמחוייב חטאת מחלב שאכל ועולה נדורה לאו בני חד בקתא אינון וכשמפריש מעות ג] לשמם אין יכול להביא מכולן אחת מהן: **מת** והיו לו מעות סתומים ילכו לים המלח וכו'. דכיון דלא מייתי חטאת ועולה אחד מילתא לא גמירי בה הילכתא דיפלו לנדבה אלא כשהחטאת והעולה באין בשביל דבר א' אבל היכא שהחטאת באה על החלב והעולה נדורה לא גמירי בה דיפלו לנדבה: ולאפוקי מהאי תנא. פי' דלא דמי נזיר למלתיה דהאי תנא ולא פליג ר' יוחנן אהאי תנא ולא האי תנא אר' יוחנן: **הא** דאמרת מפורשים לא. ששנינו במשניות דמי חטאת ילכו לים המלח וכו' ולא אמרי' יפלו כולן לנדבה לא תימא דוקא אלו לחטאתי6 כגון שהפריש ג' צבורין כל אחד בפני עצמו אבל בצבור אחד נדבה אלא אפי' שהפריש בצבור אחד ואמר אלו יהא לחטאתי ולשלמי ולעולתי ולא הפרידם כלל מפורשין הן פי' מפורשים בתערובת ולא נישנית בהן ההלכה דנימא כיון דדמי חטאת מעורבין בהם יפלו לנדבה אלא אדרבה כולן ילכו לים המלח ולאו היינו דין דמפורשין דמתניתין דקאמר דעולה תקרב עולה דהתם מבוררין הן מבוררין דמים הללו לחטאת והללו לשלמים כל אחד קרב כדינו ודמי חטאת לים המלח ולהאי לישנא כי גמירי דסתומים יפלו לנדבה היינו כי אמר אלו לחובתי: הגה"ה יש לתת טעם בדבר כשאמר לקרבנות נזירותי הוו סתומין גמורין שאין במשמעות לשונו חטאת יותר משאר קרבנות ד]דכמו שהחטאת באה לחובה כך עולה לחובה ולא לנדבה: הגה"ה איכא דאמרי כי אמר לחובתי נמי כמפורשין בתערובת הן וילכו לים המלח דלחובתי משמע לכל חובתי בין לחטאת בין לעולה וסתומים דיפלו לנדבה ה] היינו כי אמר לקרבנות נזירותי שלא פירש חטאת בהן ומ"מ משמע נמי דלכל קרבנות קאמר ולא היה יכול להביא בכולן קרבן א' אבל אמר לנזירותי גרידא שלא הזכיר קרבנות יוכל להביא בכולן קרבן א' דלמקצת נזירותו משמע ואם מת הלכה7 נתקבלה בנזיר יפלו לנדבה ⊙ שהרי יכול להביא בכולן עולה וקשה דא"כ כי אמר לחובתי דילכו לים המלח ואפי' בנזיר וא"כ מאי האי דקאמר לעיל ולאפוקי מהאי תנא כו' וכיון8 דההוא תנא איירי כגון דקאמר לחובתי ו]מהא מסייעו דילכו לים המלח והלא9 גם בנזירות נמי כי אמר לחובתי אמרי' להאי לישנא דילכו לים המלח בשלמא לפי' ז] ר"ת ניחא אלא לפי' רש"י מאי מפקא וי"ל דסיפא דברייתא לעיל10 מפקא דקתני מת והיו לו מעות סתומין שלא הזכיר עליהם לחובתי אלא אמר אלו יהיו לקרבנותי ילכו לים המלח דאי ארישא דוקא קאי היכא דאמר לחובתי לימא מת ילכו לים המלח דמאי האי דקאמר מת והיו לו מעות סתומין והא ברישא נמי בסתומין קיימי אלא ודאי אתי למימר סתומים אחריני שלא הזכיר ברישא דברישא איירי דאמר לחובתי וסיפא אתי למימר דאפילו כי אמר לקרבנותי דילכו לים המלח וכה"ג כי אמר לקרבנות נזירותי יפלו לנדבה: **אמר** רבא הא דאמרן סתומין יפלו לנדבה אם נפלה דמי חטאת מביניהם [הוה] כמו שהפריש מן קלת הצבור ואמר אלו לחטאת והשאר לשאר נזירותי לעולה ולשלמים ומת הרי שאר המעות כמפורשין ואף שהן סתומים בהא לא אמרי' דיפלו כולן לנדבה אלא יביא חליין לעולה וחליין לשלמים והלכה לא נשנית אלא כשדמי חטאת מעורבין בהן וא"ת התינח לר' יוחנן דאמר הלכה בנזיר אומר11 דכך נתקבלה ההלכה אלא ח]לר"ש בן לוי דדריש קרא דמותר נדר לנדבה אפילו אין דמי חטאת מעורבין בהן יפלו לנדבה דהאי נמי מותר נדר הוא דכל קרבנות נזיר בנדר הם באים וי"ל דסברא הוא להעמיד קרא כשדמי חטאת מעורבים בהן דוקא דהכי משכחת בעלמא דמותר חטאת בא לנדבה כדאמר בפ' ולד חטאת (תמורה דף כג:) ובזבחים בפרק טבול יום (דף קג.) זה מדרש דרש יהוידע הכהן אשם הוא לכהן12 אשם הוא לה' להביא כל דבר הבא ממותר אשם ט] ⊙ ממותר חטאת ילקח בהם בהמה והבשר לבעלים והעורות לכהנים ולפי שמצינו בעלמא דמותר חטאת באין לנדבה סברא להעמיד זה הפסוק היכא שהפריש מעות ודמי חטאת מעורבין בהן:

תניא

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הלי"ג:

לח ב מיי' שם הל' יג וע"ש בהשגות וכס"מ:

לט ג מיי' פ"ט מהל' נזירות הל"ד:

פי' הרא"ש

רצה להביא חטאת בהמה יביא וכו' [ולא] מבעיא שאם ירצה להביא בכל המעות חטאת העוף או עולת העוף [דמביא] דלשם עופות (לא) הופרשו אלא אפי' בהמה יכול להביא בהם אם העשיר: תנא נזיר וה"ה לחייבי קינין דדמי ליה שמחוייבים חטאת ועולה כמו נזיר: ולאפוקי מהא דתניא מי שהיה מחויב חטאת שעבר על א' מכל חייבי כריתות שמביאין על שגגתן חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר אלו לחובתי משמע לכל מה שחייב והרי הוא מחוייב חטאת ועולה או דלמא לחובת חטאת קאמר או לחובת עולה קאמר או לשניהם קאמר. אינו יכול להביא בכולן חטאת ולא בכולן עולה אלא בחציין חטאת ובחציין עולה דמעורבי' הם דמי חטאת ודמי עולה. ואם רוצה להביא בהם חטאת יקח מעות אחרים ויאמר אם דמי חטאת הם הרי טוב. ואם דמי עולה הם הרי הם מחוללים על מעות הללו ויקח בראשון חטאת ובשניה עולה. וכן אם ירצה להביא מהם עולה יעשה כך ואם רוצה להביא בהם חטאת ועולה יביא ב' בהמות ויאמר מה שיש במעות הללו דמי חטאת יהיו מחוללים על בהמה. ודמי עולה על בהמה זו. ולא דמי להא דאמרי' לעיל רצה להביא חטאת בהמה יביא עולת העוף יביא דהתם בני חדא בקתא נינהו דשניהם על דבר א' באו. מת והיו לו מעות סתומים כלומר והניח מעות אלו סתומים ולא בירר אם לחטאת אם לעולה או לשניהם כדפרי' ילכו לים המלח דלא גמירי דיפלו לנדבה אלא היכא דבאין לחובת דבר אחר. ור"ת פי' ולאפוקי הא דתניא דהאי תנא פליג אמתני' ולית ליה א) הילכך הוא כחייבי קינין: אלא אפי' אמר אלו לחטאתי לעולתי ולשלמי מפורשי' הן כיון דהזכיר שם קרבן דלא גמירי סתומים יפלו בנדבה אלא בסתומים לגמרי כגון דאמר אלו לחובתי או לקרבנותי אלא אפי' אמר אלו לחובתי מפורשים הם ולא מקרי סתומים אלא באלו לקרבנותי אבל לחובתי יש במשמע לשון חטאת דאינה באה כי אם חובה וכל היכא שנתפרשה החטאת לא גמירי: דאמר רבא אם נפלה דמי חטאת מביניהן כגון שאמר אלו לחטאתי:

א) נראה דצ"ל ולית ליה הא דתניא בברייתא אלא הרי הוא כחייבי קינין:

מסורת הש"ס

א) תוספ' פ"א דמעילה [ע"ש], ב) נ"א נמי, ג) ס"א נינהו,

נוסחת הריב"ן

א] אם מחייבי חטאת ועולה הן כגון מצורע שהביא חטאת בהמה ועולת בהמה אם רצה להוסיף עליהן ולהביא מהן חטאת יביא הס"ד: ב] בכ"י כתוב כאן הד"ה ע"א שכתוב לקמן אחר תיבות ילכו לים המלח: ג] עולת נדבה: ד] ובעולה בב"א על מעשה אחד: ה] (שמא) ליתא בכ"י: ו] מחויבת: ז] והיינו: ח] ה"ד סתומין דאמר יפלו לנדבה כגון שהפרישן ביחד סתם א"ד לא תימא: ט] אלא דאמר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שהפרישו וכו' ולהביא בהן חטאת: (ב) ד"ה ולאפוקי וכו' נדורה בפני עצמו כמפורש דמי והיינו לאפוקי מהאי תנא:

גליון הש"ס

תום' ד"ה הא דאמרת וכו' שהרי יכול להביא בכולן עולה. צריך למחוק התיבות שהרי יכול להביא בכולן עולה דהמה ט"ס: תום' ד"ה אמר רבא וכו'. ממותר חטאת ילקח בהם בהמה והבשר לשם כצ"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה ולאפוקי מהאי תנא וכו' והרי הוא מחוייב חטאת ועולה וחטאת. תי' וחטאת נמחק: ב] בא"ד וכל קרבנות נזיר ויולדת וצרעת בני חד בקתא. נ"ב ע' כתובות דף קו.: ג] בא"ד כשמפריש מעות לשמים כצ"ל: ד] ד"ה הא דאמרת מפורשין לא וכו' הגה"ה יש לתת טעם בדבר וכו' דכמו שהחטאת באה לחובה כך עולה לחובה ולא לנדבה. תי' ולא לנדבה נמחק. ונ"ב אבל לחובתי משמע חטאת יותר משאר קרבנות שהחטאת באה לחובה תי' ודברים אלו שייכים לקמן אחר תי' היינו כי אמר לקרבנות נזירותי. א"מ. ה] בא"ד היינו כי אמר לקרבנות נזירותי. א"מ. ו] בא"ד וכיון דההוא תנא איירי כגון דקאמר לחובתי מהא מסייעו. תיבות מהא מסייעו נמחקו ונ"ב משו"ה מסיים. ז] בא"ד בשלמא לפי' ר"ת ניחא אלא לפי' השני כצ"ל. א"מ. ח] ד"ה אמר רבא וכו' ולשלמים ומת הרי שאר המעות כמפורשין וכו' ט] בא"ד כל דבר הבא ממותר אשם ומותר כצ"ל:

הגהות התוספות

1. נ"ל וכן לומר כל שמביאין כו'. 2. בס"א ולא. 3. נ"ל ואמר בשעה שהפריש. 4. נ"ל ומה שיש בהם קדוש בקדושת עולה יתחלל על בהמה זו וצ"ע כו'. 5. נ"ל דכל. 6. נ"ל אלו לחטאתי ואלו לעולתי וכו' כגון שהפריש כו'. 7. נ"ל בלא הלכה דנתקבלה. ועי' ב"ר. 8. נ"ל כיון. 9. נדל"ל דהלא. 10. תיבת לעיל נמחק. 11. נ"ל אפשר. 12. תיבת לכהן נמחק.